

Theses philosophicae.

Numéro d'inventaire : 1980.00014.35

Auteur(s) : Jacques Buré

Mathurin Avice

Type de document : affiche

Éditeur : non renseigné (Caen)

Imprimeur : Jacques Ysambart

Période de création : 3e quart 18e siècle

Date de création : 1761

Description : Une feuille. Bords froissés et déchirés par endroit. Coins cornés. Papier froissé à l'endroit des pliures. Estampe dans la partie supérieure.

Mesures : hauteur : 465 mm ; largeur : 354 mm

Notes : Affiche annonçant les thèses de philosophie que doivent soutenir Jacques Buré et Mathurin Avice au Collège-séminaire des Oratoriens de Caen, le mercredi 14 janvier 1761. Les articles traitent de morale. L'estampe au burin, de médiocre facture, représente deux anges portant chacun une palme, et tenant une couronne d'épine avec les mots "Jésus Maria".

Mots-clés : Affiches de thèses et d'exercices publics

Filière : Université

Niveau : Supérieur

Autres descriptions : Langue : Français

Nombre de pages : 1

ill.

CHRISTO INFANTI THESES PHILOSOPHICÆ.

EX MORALI.

MORALIS, seu Ethica, est ea Philosophia pars, quæ in dirigendis ad honestatem moralēm actibus humanis veratur; & vulgo definitur Prudentia & Scientia practica, actuum humanorum ad honestatem moralēm directrix. Cujus proinde objectum totale & adæquatum fuit actus humani, quatenus ad honestatēm dirigibiles. Est Ethica naturalis, est & acqui-sita: Hæc, quæ exercitio comparatur, specialia benē vivendi præcepta & primarii & generalioribz deducit; illa generaliora menti exhibet. Cave actum humanum cum actu hominis confundas: prior enim ex deliberatione & consilio fit: posterior vero sine deliberatione.

II.

PRINCIPIA actuum humanorum externa sunt. Bonum, finis & beatitudo. Bonum aliud est absolutum, aëmp̄ quidquid est in suo genere perfectum, aliud relativum, id omne felicit quod ad aliud quid perficiendum interfit: huius essentia in perfectivitate est: Hoc autem bonum triplex vulgo distinguuntur, honestum, iucundum & utile: sed iucundum & utile, prout abstracta sunt ab honesto, neque sunt bona neque mala moraliter: nec ullum bonum, nisi sit idem honestum, dici posset propriè & simpliciter utile. Falsi est id propter quod aliquid fit vel est. Homo semper agit propriè aliquem finem ultimum formaliter; non vero bellus: nec potest plures simul intendere fines totales simpliciter ultimos. Deus solus est ille finis ultimus, ad quem tenetur homo actiones suas omnes referre. Circum beatitudinem distinguendum est objectum, nemp̄ bonum ultimum perfeccivum, quod aliud quam Deus solus, esse non potest; & forma seu ratio quæ fit illi perfectio: quæ variis varia est, non vero videtur in maxima Dei per visionem & amorem fruitione consistere: ac proinde nulla datur naturalis, ut vocant, beatitudo.

III.

PRINCIPIA interna actuum humanorum sunt vel congenita vel acquisita. Principia congenita præcipua, seu facultates ad Deo conceptæ ad operandum, sunt intellectus, voluntas, & appetitus sentiens. Intellectus, ad quem referunt synteresis & conscientia, ea est mentis facultas quæ percipit, & est principium actuum humanorum dirigens. Voluntas vero; quæ eligit & se determinat; & est principium actuum humanorum efficientis, definiri potest, appetitus ille quo ferimur ad amandum bonum in genere, & cujus vi varia bona particularia eligere possimus. Voluntas sub priori respectu considerata, dicitur voluntarium; sub posteriori autem appellatur libertas, seu liberum arbitrium. Voluntas cogit non potest in suis actibus eliciti: merus, etiam gravis, non tollit voluntarium; neque ignorans, nisi sit antecedens, neque passio, etiam antecedens, dum usum rationis non tollat.

IV.

LIBERTATE donari hominem, etiam in statu naturæ lapsi, certifimus est. Ea libertas, quæ redit definiunt à Divo Thomâ, facultas mediorum electiva servato ordine finis, non in æquilibrio virium, nec in voluntario solo consiliis: sed in indifferentiis contradictionis activa. Eadem circum amorem beatitudinis in genere, circum malum quatenus est malum, circum virtutes eas quæ p̄ se ferunt evidenter, locum non habet: bene vero, tunc circum media diversa quæ ducunt ad finem, id est circum qualibet bona particularia, tunc circum proportiones quibus aliqua est adjuncta obsecratoria: tunc circum ideas & perceptiones, iis scilicet attendendo vel non, pro beneficio.

V.

QUANDO voluntas consideratur quatenus bonum apperens, dicitur appetitus; qui vel est intellectivus, vel sentiens, per quem scilicet occasione variorum motuum qui sunt in partibus organicis nostri corporis, fermentar in objecta sensibilia quæ prodebet corpori, vel ea refingimus quæ nocere possunt. Porro duplex ille distingui solet: concupisibilis & irascibilis. Qui uteatur est Principium actuum humanorum movens. Et hoc autem lente gemino varia scaturiant passiones, seu affectiones illæ speciales, quas occasione variorum in corpore motuum experitur mens humana. Passiones generatione non sunt ex natura sibi moraliter male: sed ulla carum legitimis in eo consilii, ut ad justam redigantur mediocritatem: si quæ hoc fræno constringi te non patiantur, à peccato, non à natura profundunt.

Has Theses, Deo duce & auspice Dei-parâ, tueri conabuntur JACOB. BURÉ. Clericus, Cenoman. MATHURIN. AVICE, Convict. Cenoman. In Aula Collegii Seminarii Cenomanensis. Sacerdotum Oratorii Domini JESU, Dñi Mercurii 14. Januarii, Anno 1761. Heribz p̄f merid. secundâ

CENOMANI, Ex Typis JACOBI YSAMBART, Collegii & Civitatis Typographi, In Compito Sirenis.

EX MORALI.

VI.

PRINCIPIA actuum humanorum acquisita, sunt Habitus, qui frequenter uisu repetitivæ actibus comparantur. Li porrò, qui sunt boni vel mali; virtutes nemp̄ vel vita, fune principium actuum humanorum adjuvant. Virtus generat eum habitus inclinans ad bonum, virtutem vero ad malum. Virtutes morales in medio stant & caualiter & formaliter: sunt inter se connexæ & concordanzæ in statu tum heroico, tum medio. Est sua virtutis pars superior, est & inferior: hac famulari virtus etiam potest, illa nunquam; liquide nihil aliud est, quam constans & firmus amor ordinis. Dividunt virtutes in secundariæ & primariæ seu Cardinales: harum numerus merito admittitur quaternarius, nemp̄ prudentia, iustitia, fortitudo, & temperantia.

VII.

PRUDENTIA est habitus verâ cum ratione activus circâ ea quæ bona sunt moraliter vel mala. Iustitia, seu confitans & perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi, est vel Commutativa, quæ equalitatem in commutationibus & contrahitibus præscribit; vel Distributiva, quæ præmia & penas pro meritis vel demeritis perlonarumque conditione decernit. Volenti injurya fieri non potest. Iudex reatetur judicare secundum allegata & probata, etiam in causa capitali, si sententiam ferat: at tenetur à terrena sententiâ abstinerere, aut etiam magistratum abdicare potius, quam in causa capitali condemnare innocentem. Ultura tum legi naturali, tum legi divinae adverteratur. Fortitudo modum præscribit timori & audaciæ: magis impunitate quam in præviro, in defensione quam in aggreditione efficit: a iudicio autem certaminèque singulare, quod duelum vocant, prorsus abhorret. Temperantia denique modum ponit sensum voluptabitum.

VIII.

PROPRIETATES actuum humanorum, si ad absolutas species, sunt eorumdem actuum in se ipsius spectatorum affectiones; & duas numerantur: voluntariorum & libertatis, de quibus suprà. Relativæ habent ordinem ad regulas morum; & duas sunt pariter: bonitas & malitia. Bonum quippe malum morale ex natura sua, non ex opinione tantum differunt. Malitia est actus humani cum morum regulis disformis; & consilii in solâ privatione reprobitudinis debitis. Bonitas vero, quæ nihil aliud est quam conformitas actus humani cum iudicata regulis, repentina est ab objecto, fine & circumstantiis simul conjunctis: ita ut non dentur actus indifferentes in individuo.

X.

REGLA actuum humanorum sunt lex & conscientia. Nunquam licet agere contraria conscientiam, nec semper iuxta conscientiam. Si illa sit dubia, aut momentis utrinque librata zeque probabilibus, aut etiam hinc vel inde probabilioribus, ubi feliciter agitur de jure naturali, hoc triplici in casu pars tutior est elegenda. In materia verò juris positivi nec ad legem naturalem illatenus spectante, si pars alterutra sit probabilior, probabiliori adhazendum est. Si autem scrupulis anxia laboret conscientia; eos prius cura executiendo, quam agas. Lex duplex; Naturalis, nam talis existit, quæ immutabilis est nec patitur dilatationem, & cujus præcepta, fatem primaria, ignorari invincibiliter non possunt; & lex positiva, quæ definit ordinatio rationis ad bonum commune ab eo qui curam habet societas lata. Huic, ut actu obliget, essentialis est promulgatio, iustitia, honestas & in observatione possibilis. Dividitur in divinam & humanam: humana rursus in Ecclesiasticam & Civilem.

X.

HINC officia profundunt. Officia autem hominis ad tria capita revocari possunt: nempe officia erga Deum, erga seipsum, & erga alios seu proximum. Quæ ad Deum spectant, in hoc uno continentur præcepto: *Dilegit Dominus Deum tuum ex toto corde tuo, &c.* Officia vero hominis, tunc in se ipsum, tunc in proximum in hoc altero includuntur: *Dilegit proximum tuum sicut te ipsum: Ex quo liquet hominem teneri le diligere, sed dilectione ordinata.* Quæ omnia Theologis Moralibus enucleanda fufulque disputanda relinquinus.